

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ “ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА”
Економічний факультет
Кафедра теоретичної і прикладної економіки**

Бухгалтерський облік в управлінні підприємством

методичні вказівки для семінарських занять

**Івано-Франківськ
2020**

УДК 657
ББК 65.052

Укладачі:

Пилипів Н. І. – д.е.н., професор, завідувачка кафедри теоретичної та прикладної економіки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»;

Максимів Ю.В. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»;

П'ятничук І.Д. – к.е.н., доцент кафедри управління та бізнес-адміністрування ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Затверджено на засіданні кафедри теоретичної і прикладної економіки протокол № 6 від 10 січня 2020 року

Рекомендовано до друку Вченою радою економічного факультету ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Протокол № 1 від 24 лютого 2020 р.

Рецензенти:

Жук О.І. – к.е.н., завідувач кафедри управління та бізнес-адміністрування ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Ціжма Ю.І. - к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім.В. Стефаника»

Пилипів Н.І., Максимів Ю.В., П'ятничук І.Д

Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: методичні вказівки для семінарських занять студентам, які навчаються за освітньою програмою 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. – 29 с.

Методичні вказівки для семінарських занять з дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» містять плани семінарських, індивідуальні завдання для студентів денної та заочної форми навчання, а також студентів, що навчаються за індивідуальним графіком, програмові вимоги та список рекомендованих джерел.

© Пилипів Н.І., Максимів Ю.В., П'ятничук І.Д. 2020
© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	6
2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	7
3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	8
4. ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ ТА ВИХІДНІ ДАНІ	10
5. ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ	206
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	22

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни “Бухгалтерський облік в управлінні підприємством” є формування у студентів сучасної системи знань про концептуальні засади бухгалтерського обліку, основи методології обліку господарської діяльності, основи техніки бухгалтерського обліку, підходи до організації обліку на підприємстві та засади керівництва бухгалтерським обліком в Україні.

Завданням дисципліни є оволодіння принципами бухгалтерського обліку, забезпечення засвоєння методичних підходів, що використовуються в бухгалтерському обліку для відображення інформації про господарську діяльність, набуття навиків застосування технічних прийомів реєстрації облікової інформації, формування уявлення про повний цикл обробки облікової інформації: від первинної фіксації господарських операцій до складання фінансової звітності; дати загальне розуміння значення фінансової звітності та основ організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні основи і методичні прийоми бухгалтерського обліку;
- суть та завдання бухгалтерського обліку;
- будову бухгалтерського балансу та його значення;
- в чому різниця між активними і пасивними статтями балансу;
- як змінюється баланс під впливом господарських операцій;
- основи будови бухгалтерських рахунків, їх класифікацію;
- діючий План рахунків бухгалтерського обліку та інструкцію до його застосування;
- порядок складання бухгалтерських проведення;
- зміст первинного документування та облікової реєстрації господарських явищ і процесів,
- класифікацію облікових реєстрів;
- облік основних господарських процесів;
- існуючі форми бухгалтерського обліку;
- основи і методику проведення інвентаризацій на підприємстві;
- основи складання і подання фінансової звітності.

вміти:

- читати економічний зміст статей бухгалтерського балансу і відображати зміни в ньому, зумовлені господарськими операціями;

- відображати господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку;
- пояснити взаємозв'язок між синтетичними та аналітичними рахунками;
- складати оборотні відомості за синтетичними та аналітичними рахунками;
- складати баланс та інші форми фінансової звітності;
- відображати господарські операції процесів постачання, виробництва і реалізації на рахунках обліку;
- використовувати способи виправлення помилок у бухгалтерському обліку;
- визначати обсяг та склад облікової інформації необхідної для складання звітності.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ (180 ГОД.)

Перелік тем з дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні»	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Тема 1. Суть бухгалтерського обліку, його види та роль в управлінні	-	-	12
Тема 2. Функції, предмет і метод бухгалтерського обліку	-	-	14
Тема 3. Бухгалтерський баланс	-	-	14
Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис	2	2	12
Тема 5. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку	-	-	16
Тема 6. Документування та інвентаризація в бухгалтерському обліку	2	2	10
Тема 7. Вартісне вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку: оцінка і калькулювання	-	-	8
Тема 8. Облік основних господарських процесів	6	4	34
Тема 9. Облікові реєстри та форми бухгалтерського обліку	-	-	12
Тема 10. Основи бухгалтерської звітності	-	-	20
ІНДЗ			10
Усього годин	10	8	162

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ (180 ГОД.)

Перелік тем з дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні»	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Тема 1. Суть бухгалтерського обліку, його види та роль в управлінні	2	2	8
Тема 2. Функції, предмет і метод бухгалтерського обліку	2	2	10
Тема 3. Бухгалтерський баланс	2	2	10
Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис	4	4	8
Тема 5. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку	2	2	12
Тема 6. Документування та інвентаризація в бухгалтерському обліку	2	2	10
Тема 7. Вартісне вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку: оцінка і калькулювання	2	2	4
Тема 8. Облік основних господарських процесів	8	10	16
Тема 9. Облікові регістри та форми бухгалтерського обліку	4	2	16
Тема 10. Основи бухгалтерської звітності	2	2	16
ІНДЗ			10
Усього годин	30	30	120

3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

ТЕМА 1. СУТЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ЙОГО ВИДИ ТА РОЛЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Поняття про облік та його види. Класифікація бухгалтерського обліку та його вимірники. Особливості бухгалтерського обліку та його користувачі. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку. Принципи бухгалтерського обліку та основи його організації. Виникнення та розвиток бухгалтерського обліку.

ТЕМА 2. ФУНКЦІЇ, ПРЕДМЕТ І МЕТОД БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Функції бухгалтерського обліку та вимоги, які ставляться до нього. Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку. Класифікація господарських засобів за складом і використанням. Класифікація господарських засобів за джерелами формування (фінансування). Суть методу бухгалтерського обліку. Елементи методу бухгалтерського обліку та їх характеристика.

ТЕМА 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС

Суть бухгалтерського балансу та його призначення. Структура бухгалтерського балансу та основні етапи його складання. Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями.

ТЕМА 4. РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС

Призначення, визначення та будова рахунків бухгалтерських обліку. Взаємозв'язок між балансом і рахунками бухгалтерського обліку. Сутність та значення подвійного запису. Синтетичні і аналітичні рахунки. Поняття Плану рахунків бухгалтерського обліку. 6. Характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку в Україні. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.

ТЕМА 5. КЛАСИФІКАЦІЯ РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Основи класифікації бухгалтерських рахунків. Класифікація рахунків за економічним змістом. Класифікація рахунків за призначенням та структурою.

ТЕМА 6. ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Поняття про документ й документування, значення первинних документів. Вимоги до змісту, порядку складання й оформлення документів. Класифікація документів. орядок перевірки та опрацювання первинних документів. Організація документообігу та зберігання документів. Інвентаризація: її завдання, види та порядок проведення. Оформлення результатів інвентаризації та відображення їх в бухгалтерському обліку

ТЕМА 7. ВАРТІСНА ОЦІНКА В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Сутність та значення вартісної оцінки. Оцінка об'єктів бухгалтерського обліку. Калькулювання в системі бухгалтерського обліку

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОБЛІК ОСНОВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ ТА ОСНОВИ ЇХ ВІДОБРАЖЕННЯ У ЗВІТНОСТІ

ТЕМА 8. ОБЛІК ОСНОВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ

Господарські процеси як об'єкт бухгалтерського обліку. Облік процесу постачання. Облік процесу виробництва. Облік оплати праці. Облік процесу реалізації і визначення фінансових результатів.

ТЕМА 9. ОБЛІКОВІ РЕГІСТРИ ТА ФОРМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Облікові реєстри та їх класифікація. Способи виправлення помилок в бухгалтерському обліку. Форми бухгалтерського обліку.

ТЕМА 10. ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ

Поняття звітності, її призначення. Види звітності. Вимоги до фінансової звітності, її мета та принципи підготовки. Склад фінансової звітності та її користувачі. Правила складання фінансової звітності та порядок її подання.

3. ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ ТА ВИХІДНІ ДАНІ

Індивідуальне практичне завдання сприяє поглибленому вивченню основних методичних питань бухгалтерського обліку та набуттю практичних навиків у відображенні господарських операцій залежно від їх економічного змісту на рахунках бухгалтерського обліку.

Умова індивідуального практичного завдання дається в десяти варіантах. Вибір варіанта проводиться за останньою цифрою журналу відвідувань.

При цьому всі вихідні дані, позначені зірочкою, збільшуються на число, яке складається з останньої цифри журналу відвідувань, помноженої на 100. Так коригуються залишки на 1 січня за рахунками 10, 40, 60, 31.

(Наприклад, студент, який має номер у журналі відвідувань 16, виконує шостий варіант задачі, при цьому залишок за рах. 10 складає $100400 + 6 \times 100 = 101000$, а за рах. 40 складає $188900 + 600 = 189500$ і т.д.

Рекомендується така послідовність виконання індивідуального практичного завдання:

1. Скласти ф. № 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 1 січня поточного року (Додаток А).
2. Скласти журнал хронологічної реєстрації господарських операцій. Форма такого журналу наведена в табл. 1.
3. Відкрити синтетичні рахунки і аналітичні рахунки, вказані в умові завдання, а в ході розв'язку відкрити й інші необхідні рахунки.
4. Скласти оборотні відомості по синтетичних і аналітичних рахунках.
5. Скласти сальдовий баланс.

Таблиця 1

Журнал хронологічної реєстрації господарських операцій

№ п/п	Зміст господарських операцій	Шифр і найменування кореспондуючих рахунків				Сума, грн	
		по дебету		по кредиту		часткова	загальна
		шифр	найменування рахунку	шифр	найменування рахунку		
1	2	3	4	5	6	7	8

Зміст операцій вносять у вищенаведений Журнал з умови задачі. Зазначаючи кореспондуючі рахунки за господарськими операціями, слід вказати номери шифрів та їхнє повне найменування згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств й організацій України.

За даними табл. 2, 3, 4, 5 необхідно:

1. Скласти ф. № 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 1 січня поточного року.

2. Відкрити синтетичні рахунки й записати в них сальдо (залишки) на 1 січня поточного року

3. Зробити проводки за місяць.

4. Зробити розноску за рахунками і скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками за той же період.

5. Скласти сальдовий баланс на 31 січня поточного року.

6. Відкрити аналітичні рахунки за рахунком 201 “Сировина і матеріали” і за рахунком 631 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками”, а також записати в них сальдо (залишки) на початок місяця.

7. Зробити розноску і скласти оборотні відомості за тими ж аналітичними рахунками.

8. Оборотні відомості за аналітичними рахунками звірити з оборотною відомістю по синтетичних рахунках, а також з балансом на початок і кінець періоду.

Таблиця 2

Сальдо за рахунками бухгалтерського обліку на 1 січня поточного року, грн

Шифр рахунків	Назва рахунків	Варіант									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Основні засоби	121500	72200	40500	86600	36600	100400	44300	112800	48200	81000
23	Виробництво	x	x	5000	x	x	2000	x	x	3000	x
40	Зареєстрований капітал	262900	145600	91000	177700	67700	188900	87000	216100	90600	180200
26	Готова продукція	x	5000	x	x	2000	x	x	3000	x	x
201	Сировина й матеріали	176910	100840	58970	122900	50420	130640	60450	151260	65320	117940
131	Знос основних засобів	18550	6960	1150	17840	3480	10120	10920	10440	5060	8300
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	x	500	3000	x	x	1000	x	x	2000	x
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети	21405	14664	2135	15800	5832	18756	7900	17496	9378	14270
50	Довгострокові позики	x	7000	x	3500	x	x	x	6200	x	x
63	Розрахунки з постачальниками та підряд.	14505	12730	4835	11880	6365	14780	5940	19095	7390	9670
301	Готівка в національній валюті	60	36	20	46	18	64	23	54	32	40
372	Розрахунки з підзвітними особами (сальдо дебетове)	x	30	x	24	15	x	12	45	x	x
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки) (сальдо кредитове)	31800	17000	9400	21400	8500	24600	10700	25500	12300	18800
65	Розрахунки за страхуванням	9300	6960	3100	7240	3480	8480	3620	10440	4240	6200
69	Доходи майбутніх періодів	1435	2600	345	960	8650	8560	2080	6750	6630	2490
31	Рахунки в банках	43800	28420	14600	32500	14210	36400	16250	42630	18200	29200
203	Паливо	1230	x	410	x	x	740	x	x	370	820
60	Короткострокові позики	12900	10400	4300	7600	5200	16800	3800	15600	8400	8600
661	Розрахунки за виплатами працівникам	15690	8540	5230	11620	4270	12240	5810	12810	6120	10460
37	Розрахунки з різними дебіторами*	2175	-2900	+725	+1870	-1450	-3520	+935	-4350	-1760	+1450

* позначка “-” чи “+” за 37 рахунком показує кредитове або дебетове сальдо відповідно.

Продовження табл. 3

Зміст господарської операції	Варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
б) від ТОВ "ІФтехмаш" матеріали допоміжні по 200 грн. за 1т. Кількість, т.	243	184	81	172	92	182	86	276	91	162
Сума, грн	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
9. Оприбутковані матеріали, отримані від ліквідації основних засобів, по 20 грн. за 1 м ³ Кількість, м ³	x	4	x	6	x	x	x	5	x	x
9.1. Сума, грн	x	?	x	?	x	x	x	?	x	x
10. Відпущено в переробку: а) сировину по 10 грн. за т. Кількість, т.	363	226	121	240	113	222	140	339	132	242
Сума, грн	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
б) допоміжні матеріали по 200 грн. за 1 т. Кількість, т.	240	156	80	184	78	178	92	234	89	160
Сума, грн	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
11. Зарахована на розрахунковий рахунок короткострокова позика в національній валюті, грн	145500	98400	48500	93000	49200	104000	46500	147600	52000	97000
12. Видано з каси під звіт для витрат на господарські потреби, грн	x	x	100	x	x	85	x	70	x	x
13. З поточного рахунку частково погашено раніше отриману короткострокову позику, грн	x	2000	x	x	x	5000	x	x	4000	7000
14. Нараховано заробітну плату працівникам і службовцям:										
а) основного виробництва, грн;	114000	78000	38000	79000	39000	84000	39500	117000	42000	76000
б) допоміжного виробництва, грн;	6000	5000	7000	4000	8500	6000	7000	7500	8000	8000

Таблиця 4

**Розшифровка залишків по рахунку бухгалтерського обліку № 201
“Сировина і матеріали” на 1 січня поточного року**

Варіанти	Назва				Всього, грн.
	Основна сировина		Допоміжні матеріали		
	кількість	сума	кількість	сума	
Ціна за 1 т, грн.		1000		200	
1	170,91	170910	30	6000	176910
2	98,84	98840	10	2000	100840
3	56,97	56970	10	2000	58970
4	116,90	116900	30	6000	122900
5	46,82	46820	18	3600	50420
6	123,44	123440	36	7200	130640
7	54,45	54450	30	6000	60450
8	148,26	148260	15	3000	151260
9	61,72	61720	18	3600	65320
10	113,94	113940	20	4000	117940

Таблиця 5

**Розшифровка залишків по рахунку № 631
“Розрахунки з постачальниками та підрядниками”
на 1 січня 20__р.**

Варіанти	Постачальник		Всього, грн
	ПАТ “Промпостач”, грн	ТОВ “ІФтехмаш”, грн	
1	6000	8505	14505
2	6000	6730	12730
3	2000	2835	4835
4	4800	7080	11880
5	3000	3365	6365
6	6000	8780	14780
7	2400	3540	5940
8	9000	10095	19095
9	3000	4390	7390
10	4000	5670	9670

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство _____
Територія _____
Організаційно-правова форма господарювання _____
Вид економічної діяльності _____

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

КОДИ		
		01

Середня кількість працівників¹ _____
Адреса, телефон _____
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку _____
за міжнародними стандартами фінансової звітності _____

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на _____ 20__ р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		

Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

Керівник

Головний бухгалтер

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

5. ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

1. Поняття про облік та його види.
2. Класифікація бухгалтерського обліку та його вимірники.
3. Особливості бухгалтерського обліку та його користувачі.
4. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку.
5. Принципи бухгалтерського обліку та основи його організації.
6. Виникнення та розвиток бухгалтерського обліку.
7. Функції бухгалтерського обліку та вимоги, які ставляться до нього.
8. Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку.
9. Класифікація господарських засобів за складом і використанням.
10. Класифікація господарських засобів за джерелами формування (фінансування).
11. Суть методу бухгалтерського обліку. Елементи методу бухгалтерського обліку та їх характеристика.
12. Суть і будова бухгалтерського балансу.
13. Структура балансу.
14. Вплив господарських операцій на баланс.
15. Рахунки бухгалтерського обліку, їх зміст та будова.
16. Метод подвійного запису.
17. Синтетичні та аналітичні рахунки, їх взаємозв'язок.
18. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.
19. Основи класифікації бухгалтерських рахунків.
20. Класифікація рахунків за економічним змістом.
21. Класифікація рахунків за призначенням та структурою.
22. Поняття Плану рахунків бухгалтерського обліку.
23. Характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку в Україні.
24. Взаємозв'язок Плану рахунків бухгалтерського обліку та звітності.
25. Поняття про документ й документування, значення первинних документів.
26. Вимоги до змісту, порядку складання й оформлення документів.
27. Класифікація документів і їх характеристика.
28. Порядок перевірки та опрацювання первинних документів.

29. Організація документообігу та зберігання документів.
30. Інвентаризація: її завдання та види.
31. Порядок проведення й оформлення результатів інвентаризації.
32. Суть вартісного вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку.
33. Мета оцінки об'єктів бухгалтерського обліку та її принципи.
34. Калькулювання в системі бухгалтерського обліку.
35. Облікові реєстри та їх класифікація.
36. Способи виправлення помилок в бухгалтерському обліку.
37. Фоми бухгалтерського обліку.
38. Облік процесу постачання.
39. Облік і розподіл транспортно-заготівельних витрат.
40. Облік процесу виробництва. Визначення собівартості виготовленої продукції.
41. Облік процесу реалізації. Визначення фінансових результатів.
42. Поняття звітності, її призначення. Види звітності.
43. Вимоги до фінансової звітності, її мета та принципи підготовки.
44. Склад фінансової звітності та її користувачі.
45. Правила складання фінансової звітності та порядок її подання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
6. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24.05.1995 р. № 88. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>
7. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затв. Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 URL: <http://www.minfin.gov.ua>
8. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості ; затв. наказом М-ва промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373. Київ : ДП “Інформаційно-аналітичне агенство”, 2007. 305 с.
9. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. URL: <http://search.ligazakon.ua>
10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 2 “Консолідована фінансова звітність”. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> .
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”. URL:

<http://zakon2.rada.gov.ua>.

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 “Основні засоби”. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 8 “Нематеріальні активи”. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 “Запаси”. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 “Дебіторська заборгованість”. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 11 “Зобов’язання”. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 “Дохід”. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 “Витрати”. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

20. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 25 “Спрощена фінансова звітність”. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

21. Положення про інвентаризацію активів та зобов’язань від 02.09.2014 р. № 879. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

22. Порядок подання фінансової звітності від 28.02.2000 р. № 419. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>

23. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підруч. / Р. Ф. Бруханський. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с.

24. Бурлан С. А. Бухгалтерський облік (загальна теорія) : навч. посіб. / С. А. Бурлан, Н. В. Каткова. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.

25. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку : навч. посіб. : у 2-х ч. 2-е вид., доп. і перероб. / Ф.Ф.Бутинець. Житомир : Рута, 2001. Ч. 1. 512 с.

26. Бухгалтерський облік для економістів і правознавців : Навч. посіб. / За заг. ред. Ю.А. Кузьмінського. К. : КНЕУ 2007. 648 с.

27. Бухгалтерський облік та оподаткування: Навч. посібник / За ред. Р.Л. Хом’яка, В.І. Лемішовського. Львів: Бухгалтерський центр “Ажур”, 2009. 1112 с.

28. Бухгалтерський облік: [навч. Посіб. Для студентів вищих навчальних закладів] / [За ред. М.Д. Корінька]. Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України К.: ДП “Інформаційно-аналітичне агентство”, 2009. 459 с.

29. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. для студ. спец.

“Облік і аудит” вищ. навч. закл. / Ф.Ф. Бутинець та ін.; за заг. ред. [із передм.] Ф.Ф. Бутинця. 8-ме вид., доповн. і переробл. Житомир: Рута, 2009. 912 с.

30. Бухгалтерський облік : [навчальний посібник] / А.П. Макаренко ... [та ін.] ; Міністерство освіти і науки України, Запорізька державна інженерна академія. Запоріжжя : ЗДІА, 2018. 54 с.

31. Бухгалтерський облік : основи теорії та практики : підручник / [А.Г. Загородній, ... [та ін.] ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет "Львівська політехніка". 4-те видання, доопрацьоване і доповнене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 278 с.

32. Бухгалтерський облік : підручник / [Я.Д. Крупка ... [та ін.] ; Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 459 с.

33. Жук В.М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку : інституціональний аспект : монографія / В.М Жук ; Національна академія аграрних наук України, Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки", Міністерство освіти і науки України ... [та ін.]. Київ : ННЦ "ІАЕ", 2018. 404 с.

34. Загородній А.Г., Партин Г.О., Пилипенко Л.М. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практики : підручник. – 2-е вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2009. 422 с.

35. Замула І.В. Бухгалтерський облік екологічної діяльності у забезпеченні стійкого розвитку економіки : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2010. 440 с.

36. Інвентаризація в системі управління : монографія / М.Б. Кулинич ; Міністерство освіти і науки України, Волинський національний університет ім. Лесі Українки. Луцьк : [Волинський національний університет ім. Лесі Українки], 2009. с. 119.

37. Корягін М. В., Куцик П. О. Концептуальний розвиток методології бухгалтерського обліку [Текст] : монографія / М. В. Корягін, П. О. Куцик. – Львів : ЛКА, 2015. – 239 с.

38. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Микитюк Н.Я. та ін. Фінансовий облік. Підручник. К.: “Хай-тек Прес”, 2011. 544 с.

39. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку. URL: <http://library.if.ua/book/49/3605.html>.

40. Кулинич М.Б., Сафарова А.Т. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Східноєвропейський національний

університет імені Лесі Українки. Луцьк: Вежа-Друк, 2017. 432 с.

41. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: 3-тє видання. Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 608 с.

42. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Вид-во "Центр учбової літератури", 2009. 670 с.

43. Ловінська Л.Г. Оцінка в бухгалтерському обліку : Монографія. К.: КНЕУ, 2006. 256 с.

44. Ловінська Л.Г., Олійник Я.В., Галат Л.О. Бухгалтерський облік для економістів та правознавців у схемах і таблицях: Навч. посіб. К. : КНЕУ, 2005. 329 с.

45. Максимів Ю.В. Комплексне використання сировини для виробництва твердого біопалива деревообробними підприємствами: обліково-аналітичний аспект: монографія / Ю.В.Максимів. Івано-Франківськ : Видавництво : Друкарня Фоліант, 2015. 186 с.

46. Мних Є.В., Швець В.Є., Яремко І.Й. Розвиток обліку в Галичині (історичні та методологічні аспекти). Львів : Каменяр, 2000. 208 с.

47. Нашкерська Г.В. Фінансовий облік: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 503с.

48. Облікова політика : навч. посіб. / В.М. Савченко, О.В. Пальчук, Л.В. Саловська та ін.; за ред. Г. М. Давидова. – К. : Знання, 2010. 479 с.

49. Організація бухгалтерського обліку : навч. пос. / Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова. 2-ге вид., доповн. і переробл. Житомир: ЖІТІ, 2001. 576 с.

50. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. / за ред. В.С. Лєня. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 696 с.

51. Організація бухгалтерського обліку : навчальний посібник / В.І. Кузь ; Міністерство освіти і науки України, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2019. 223 с.

52. Оцінка та облік необоротних матеріальних активів в аграрному бізнесі: монографія / А.А. Гнатюк; за редакцією М.С. Палюх. Рівне : Волинські обереги, 2019. 195 с.

53. Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку: Монографія / О. М. Петрук. Житомир, 2005. 420 с.

54. Плиса В.Є., Плиса З.П. Теорія бухгалтерського обліку

: навчальний посібник. Львів : АТБ, 2017. 199 с.

55. Пушкар М. С., Гавришко Н. В., Романів Р. В. Історія обліку та контролю господарської діяльності : навч. посіб. Тернопіль : Карт-бланш, 2003. 223 с.

56. Пушкар М. С., Щирба М. Т. Теорія і практика формування облікової політики : Монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2009. 260 с.

57. Пушкар М. С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти) : Монографія. Тернопіль: Економічна думка, 1999. 421 с.

58. Соколов Я. В. Бухгалтерский учет : от истоков до наших дней : учеб. пособ. для вузов. М.: Аудит, Юнити, 1996. 636 с.

59. Соколов, Я. В. Очерки по истории бухгалтерского учета. М. : Финансы и статистика, 1991. 400 с.

60. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік : навч. посіб. Рек. МОН 2-ге вид., переробл. і доп. К.: Знання, 2012. 647 с.

61. Теория бухгалтерского учета : под ред. Кутера М. И.: Финансы и статистика, 2002. 640 с.

62. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. 5-те вид. допов. і перероб. К. : Алерта, 2013. 982 с.

63. Фінансовий облік: навчальний посібник : [для студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти] / за ред. І. Ф. Баланюка, Н. І. Пилипів, Т. М. Гнатюка та колективу авторів. Електронне видання. Івано-Франківськ : ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”, 2019. 650 с.

64. Чебанова Н. В. Фінансовий облік: Підручник. К.: Академія, 2007. 704 с.

65. Чижевська Л. В. Бухгалтерський баланс: проблеми теорії і практики. Житомир: ЖІТІ, 1998. 408 с.

66. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. К.: Знання, 2004. 447 с.

67. Яремко І. Й. Історія обліку, аналізу та аудиту : навчальний посібник / І. Й. Яремко, О. С. Лемішовська ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет Львівська політехніка. Видання 2-ге, доповнене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 233 с.

УДК 657
ББК 65.052

Навчальне видання

Пилипів Надія Іванівна
Максимів Юлія Василівна
П'ятничук Ірина Дмитрівна

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК У БІЗНЕСІ

методичні вказівки для семінарських занять

Підписано до друку. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. Тираж Зам.

Видавець Кушнір Г.М.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія – ІФ № 31, від 26.01.2009 р. 76000, м.
Івано-Франківськ, вул. Шота Руставелі, 1